

Budapesti Városszépítő Egyesület

Budapest V. Bástya utca 35

Postacímünk: 1840 Budapest. 50. Pf. 1. Telefon: 177-928

Egyesületünk Elnöksége 1987. december 4-i ülésén az alábbi témákban tárgyalt:

- Lipótvárosi kiállítás - támogatást kérünk a Fővárosi Tanácstól, mivel a költségek a Múzeumok költségajánlatát /350.000 Ft/ figyelembevételével meghaladják az Egyesület anyagi lehetőségeit. Javaslattal hangzott el arról, hogy kérjük a Munkásmozgalmi Múzeumot, támogassa a kiállítást a szükséges táblák /mintegy 400-500/ rendelkezésére bocsátásával. Dalmy Tibor levelet írt.
- Népköztársaság úti fák - A milleneumi földalatti felújításával kapcsolatos törv. készül a platánfák kicserélésére. Szakértők véleményezték, milyen fafajták ültetendők, melyek viselik el jobban a sózás, a kipufogógázok káros hatását. Dr. Radó Dezső alelnököt felkéri az Elnökség a szakmai vélemények összehangolására.
- A Margit-sziget beépítése - A sportlétesítmények bővítésével nem ért egyet az Egyesület. - Az egész Margit-sziget problémacsoport megtárgyalására /rendezés, építés, közlekedés/ az Egyesület ankétot rendez.
- Az új Nemzeti Színház helyének kijelölésére kiírandó pályázatot figyelemmel kell kísérni.
- Az Ybl kioszk helyreállításának problémáiról kapott tájékoztatást az Elnökség. - Költség mintegy 200 millió. A legnagyobb gondot a pince szigetelése okozza, ami időnként megtelik vízzel. /Tervpályázat/ Delegáljunk tagot, erre kérjük fel Dragonits Tamást.
- A Népköztársaság úti kandeláberakció akcióját Ráday Mihály alelnökünk külföldön is propagálja. Az eddigi legnagyobb felajánlást, 1 millió forintot a KOMPLEX KÜLKER. Vállalattól kaptuk. **K ö s z ö n j ü k !**
- Egyesületünk pincéjének hasznosítását is megtárgyalta az Elnökség. Időszakos kiállítások rendezésének lehetőségét mérlegelni kellene.
- Az Elnökség megállapítja, hogy az Egyesület tevékenységének nincs sajtója, így a nagyközönség nem értesül arról, mik a terveink, mihez kérünk társadalmi támogatást, lelkes aktivisták munkáját, pedig igen nagy szükségünk volna rá, és szükségünk volna új lelkes tagokra is.

A CSOPORTOK H I R E I . . .

UTCANÉV BIZOTTSÁG

A csoport kéri, kezdeményezze az Egyesület az utcaelnevezések rendjéről szóló tanácsrendelet korszerűsítését. Ehhez konkrét javaslatokat kérünk az ötletet adó Mécs Imrétől.

Körmendy László, a rádió nyugalmazott - neves - bemondója közölte, hogy több ezer utcanév történetét örököltte meg. Ezt az Egyesületnek kívánja adományozni. **K Ö S Z Ö N J Ü K !**

Sok levél érkezik Egyesületünkbe, melyben tagtársaink új utcanevekre tesznek javaslatokat. Az alábbiakban közléstesszük az Utcanév Bizottságunknak, dr. Del Medico Imrének a "Budapest" c. folyóirat szeptemberi számában megjelent cikkének rövidített változatát, hogy tájékoztatást adjunk Egyesületünk álláspontjáról az utcanevek változtatása, utcák elnevezése kérdésében:

„Miképpen számos családnév, úgy számos utcanév is történeti fejlődés útján alakult ki - ideértve mind a köztörténelmet, mind a helytörténetet. Olyan múltbeli emlékeket őriznek, amelyek másképpen feledésbe vesznének. A budai Várhegy nyugati oldalán húzódó Logodi utca az egykor a hegy lábánál elterülő Logod község nevét őrzi. A belvárosi rövidke Bécsi utca nem az osztrák fővárosról, hanem a középkorban az Országház táján létezett Bécs nevű faluról van elnevezve. A két település ezekben az utcanevekben él tovább.

Sokan az utcanév megváltoztatása indokának tartják azt, hogy a megörökítendő személy ott lakott. Akik nehezményezik azt, hogy sok olyan neves személyiség van, akiről nincs még utca elnevezve, figyelmen kívül hagyják, hogy nincs annyi utca, mint ahány utcanév által történő megörökítésre méltó személy élt ebben az országban immár 1100 esztendeje. Egyébként ugyanabban az utcában több kiváló személy is lakhatott, alkothatott. Az utcanév forrásául szolgálnak helytörténeti emlékek, helyi földrajzi adottságok, fogalmak, tárgyak. A Káposztásmegyeren épülő új városrész több utcája viseli a híres újpesti bőrpar régi szakágainak, iparosainak és munkaeszközeinek nevét. Ez történelmi folytonosságot jelent - tiszteletadást a régi iparosok emlékének, akik a kis falút a nagyvárosi fejlődés útjára indították.

Gyakran kifogásolják az utcanevek ismétlődését. Ennek az volt az oka, hogy Budapestnek a környező településekkel történt egyesítése által jött létre Nagy-Budapest. Természetes, hogy ezek mindegyikében volt utcája Kossuthnak, Széchenyinek, az aradi tizenháromnak. Az-e a megoldás, hogy pl. 14 városrésztől vonjuk meg a Rákóczi nevet, mert így csak egy maradna? És melyik legyen a kiválasztott? Nem biztos, hogy az átkeresztelés az egyetlen megoldás. Egyrészt azért nem, mert az átkeresztelés elkerülhetetlenné teszi az újrabemelését, másrészt mert zavart okozhat a mentők és a tűzoltók munkájában. A postai irányítószámok helyes alkalmazása egyébként is kiküszöböl minden tévedést.

Nem egy esetben társadalmi igény valamely személy emlékének mindenki által látható megőrzítése. Ennek azonban nem az utcanév vagy szobor a kizárólagos módja. Jó - és alighanem hatékonyabb - módszer emléktábla elhelyezése azon az épületen, amelyben az illető lakott vagy dolgozott. Az emléktábla adatokat, évszámokat, tevékenységismertetést tartalmaz - többet mond a puszta utcanévnél. Kitűnő módja az emlék megőrzítésének iskola elnevezése az illetőről.

A megszokott utcanév olyan, mint a kitaposott cipő - hozzátartozik viselőjéhez, aki nem szívesen válik meg tőle. Olykor egy-egy család több nemzedéke lakik-lakott ugyanabban az utcában. A régi utcanév hagyományt jelent az ott lakóknak. Egyre-másra épülnek Budapesten az új városrészek, amelyekben sok az új utca. Ezeket kell maradandó nevekkel ellátni. Sajnos sokszor előfordul, hogy a hátramaradottak és a rajongók mindenképpen valamely belterületi utcát kívánnak átkereszteltetni, holott pl. a terézvárosi Hajós utcában lakó Hollós-Korvin Lajos író és a nagy nyelvész Bárczy Géza, a tudós Zsirai Miklós, Gulácsy Lajos, a festő, de Pablo Neruda is Békásmegyeren kaptak utcát. Az egész életét, tudományos tevékenységét a társadalom megújításának szentelő, élete utolsó évtizedeit a Belvárosban leélt Lukács György bizonyára megelégedéssel vette tudomásul - letekintve az eliziumi mezőkről - hogy neve a fentemlitettekkel együtt a szép, új békásmegyeri városrész egy-egy utcájának a házaia olvasható."

VÁROSÉPÍTÉSI MUNKABIZOTTSÁG

December 2-án Freisich Gábor, Budapest volt főépítésze megtartotta a program szerinti beszélgetését életművéről - sajnálatosan kis részvétel mellett.

A jövőre nézve a munkabizottság feladatának tartja az átdolgozás alatt álló budapesti általános rendezési terv véleményezésébe való bekapcsolódást;

Ezen túlmenően a Fővárosi Tanács Városrendezési és Építészeti Főosztálya felkérésére a rendezési tervek megvitatását.

A csoport legközelebbi összejövetelén /1987. január 6 /szerda/ 16³⁰-kor/ megbeszéli az 1988. évi munkatervet.

FOTÓS CSOPORT

A Lipótváros feldolgozására meghirdetett akciónk képanyagának és szövegének leadási határideje december hó folyamán lejárt. Ráday Mihály októberi felhívására a feladatot vállalók jelentős része eljuttatta a kész anyagot, de voltak, akik határidőmódosítást kértek. Ezekkel - indokaik figyelembevételével - megállapodtunk az új időpontban. Vannak azonban olyanok, akik arról értesítették megkésve, hogy a vállalt feladatot nem tudják teljesíteni és ezért jelenleg kb. 40 háznak nincs gazdája.

Kérjük azok jelentkezését, akik akciónk sikerét szem előtt tartva további házak feldolgozását vállalnák !

A beérkezett képanyag archiválását és a helytörténeti szöveg feldolgozását folyamatosan végezzük.

Legközelebbi díavetítés: 1988. január 12-én /kedden/ 17^h
Mészáros György: "Házak, kastélyok négy országból" címmel lesz, melyre minden érdeklődőt szeretettel várunk.

F E L H I V Á S

K É R E L E M

F E L H I V Á S

Huzamosabb ideje foglalkozom a budapesti házak homlokzatainak disztöelemei közül az "Atlaszok - Kariatidák és hasonló emberábrázolások" gyűjtésével. Az alábbi jegyzékbe foglalt címek már ismertek előttem, de ennél bizonytalannal sokkal több van.

Szeretném gyűjteményemmel megközelíteni a teljességet, s ezért kérek segítséget, s azt, hogy újabb címekkel bővíthessem ismereteimet. Előre is köszönöm a segítőkészséget.

dr. Szentpétery Tibor
1026. Gábor Áron u. 20.

Attila u. 21,49,77	Marx tér 4
Almássy u. 3	Majakovszkij u. 19
Bajcsy Zs. u. 5,7,35,48	Mária u. 6
Barcsay u. 6	Muzeum krt 6,15
Batthyány u. 26	Münnich F. u. 17
Báthori u. 20	Nagymező u. 1,37-39
Belgrád rkp 25	Néphadsereg u. 1,32
Beloianisz u. 14	Népköztársaság u. 9,10,8,22,23,98,114
Benczur u. 3	Pasaréti u. 36
Blaha L. tér 3	Pesti B. u. 2
Bródy Sándor u. 16,46	Pollák M. tér 3
Budavéri Palota	Rákóczi u. 9,11,14,22,75
Csanádi u. 21	Rosenberg hpár u. 23,25
Damjanich u. 17,34	Rudas L. u. 29,59
Deák F. tér 3	Steindl I. u. 4
Dimitrov tér 6	Semmelweiss u. 1
Dohány u. 86	Szabadság tér 14
Dorottya u. 86	Szamuely u. 13a,29
Eötvös u. 32	Szt István krt, 5,13,14,15,17,24
Fő tér 3	Szerb u. 8
Fürst S. u. 3	Széchenyi rkp. 6
Guszev u. 1	Szép u. 4,17
Hegedüs Gy. u. 34,40	Szív u. 42
Hevesi tér 1,5	Tavaszmező u. 6
Hársfa u. 10	Táncsics M. u. 1
Jókai tér 8	Teleky L. tér 1
Jókai u. 3	Thököly u. 30
József A. u. 14	Türr I. u. 4
József krt. 17,27,30,43,29,	Vadász u. 22
Kádár u. 6 48-50	Váci utca 11b,14,78-80
Kálmán u. 21	Városház u. 7,9
Királyi P. u. 10	Visegrádi u. 40
Kossuth L. u. 3,4,20	Zrinyi u. 9,16
Kossuth L. tér 12	Üllői u. 1-3
Köztársaság tér 22	

PROMONTOR-TÉTÉNY MUNKACSOPORT

Következő, havi összejövetelét 1988. január 18-án /hétfőn/ 17 órakor tartja a XXII. ker. Művelődési Házban /Bp. XXII. Nagytétényi út 35./.
Az összejövetel keretében Losits Ferenc régész vetítettképes ismeretterjesztő előadást tart:

"Acquincumtól-Camponáig. Promontor és Tétény területe a római korban. Római kori leletek." címmel.

Az összejövetelekre minden érdeklődőt szeretettel várunk !

Kivonatok az 1988. évi tervekből:

A terület helytörténeti kutatása keretében: családtörténet-kutatás.
Témavezető: Dr. Pázmányi Györgyné - Felker Győző. /a területen őshonos családok idős, még élő tagjainak felkeresése, velük való beszélgetés hangszalagra rögzítése. Hangtár létrehozása. Fotó- és írásos dokumentumok gyűjtése. A terület fotózásának megkezdése a történelmi településcentrumokban.

Temető térképezés és -kutatás: Budatétény Terv utcai temető, Budafok-felsővárosi temető.

1987-ben csoportunk megkezdte a helytörténeti gyűjtemény létrehozásának szorgalmazását.

Kiadványokat készítünk elő a kerületi helytörténeti füzetekhez.

A Budatétény Terv utcai temető térképét az Egyesület temetői-térkép sorozatában szeretnénk megjelentetni.

A "Tétény-Promontor" lapban negyedévenként csoportunk a kutatási eredményeiből, fotó és egyéb dokumentum anyagából publikációval jelentkezik.

Kiállítás: 1988-ban a területen és a temetőkben készített fotóanyagból a IV. negyedévben kiállítást szervez a csoport.

Rendezvények:

Január: Acquincumtól-Camponáig. Promontor és Tétény területe a római korban. Római kori leletek. /Vetítettképes ismeretterjesztő előadás. Előadó: Losits Ferenc régész./

Február: Budafok közlekedéstörténete 1963-ig. /Vetítettképes ismeretterjesztő előadás. Előadó: Dr. Kalmár Zoltán./

Március: 15-én csoportunk részt vesz Zámhelly Lajos honvéd ezredes nagytétényi emléktáblájának koszorúzásán.
/A koszorú beszorúzási költségét kérjük támogatásként az Egyesülettől./

A csoport havonkénti összejöveteleit minden hónap 3. hétfőjén 17 órakor tartja a XXII. kerületi Művelődési Központban /Bp. XXII. Nagytétényi út 35./

PORTÁL CSOPORT

A csoport december 10-én Baliga Kornél vezetésével sétát szervezett a Béke Szálló megtekintésére. A szép számmal megjelent tagságnak nagy él-
ményt nyújtott az újjávarázsolt, elegáns szálló bemutatása. Plachtovics
Vilmos belsőépítész, a rekonstrukciós munkák vezetője beavatta a jelen-
levőket a munkák rejtelmeibe. Tanulságos volt hallgatni, és a valóságban
látni, milyen nagy feladat egy elavult, régi műemléki értékekkel teli
szálloda felújítása úgy, hogy az értékek megmaradjanak, és a szálloda is
megfeleljen a legkorszerűbb elvárásoknak. A hallgatóság végignézhetette az
egész szállodát, különösen a reprezentatív helyiségekben lévő üvegablakok
és festmények arattak nagy sikert.

Reméljük, hasonló érdeklődés fogja kísérfni januári programunkat is.
az alapjaitól újjáépített ERZSEBET SZÁLLODÁT és az új helyét minden
részletében restaurált JÁNOS PINCÉT Szörényi Béla belsőépítész, a
KERTI osztályvezetője mutatja be tagjainknak.

Találkozunk: 1988. január 14-én 17³⁰-kor az Erzsébet Szálló elő-
csarnokában, ahol minden érdeklődőt szeretettel várunk.

DISZÜVEGES CSOPORT

Rendes havi összejöveteleinket - tagtársainkkal való egyeztetés alapján -
minden hónap 3. csütörtökén 17 órakor tartjuk az Egyesület Bástya utcai
helyiségében. A külön programok pontos idejét és helyét a havi értesítő-
ben előre közöljük. Vendégeket és új tagokat minden alkalommal szeretet-
tel várunk.

- Januárban Obrozán György vetített képes beszámolója az 1987-ben
gyűjtött budapesti díszes üvegablakokról
- Februárban Budapesti séta. Díszes ólmozott üvegablakok megtekintése.
Előzetes terveink szerint a Bajza utcai Szovjet Kereskedelmi
Kirendeltség épületében, valamint a környező épületekben.
- Márciusban dr. Szűcs Endre diavetítéssel illusztrált előadása
Tiffany által tervezett és kivitelezett üvegablakokról.

KÖZLEKEDÉSI CSOPORT

- Január 11. Kiállítás "Budapesti közlekedési jegyek" címmel a Liszt F. téri
Szabó Ervin Ifjúsági Könyvtárban.
- Január 19. "Budapesti hidak" c. dr. Dalmy Tibor előadása /Liszt F. téren/
16 óra.
- Februárban "100 éve történt" címmel kiállítás és vetítés a Szabó Pál
Művelődési Házban. /részletesen a februári értesítőben/
- Február 16. "Budapesti parkok-terek" c. dr. Radó Dezső előadása
a Liszt Ferenc téri Szabó Ervin Ifj. Könyvtárban 16 órakor.
- Márciusban "Hogyan közlekedtek a szabadságharc idejében Pest-Budán" címmel
történelmi előadás az Egyesület Bástya utcai helyiségében.
- Március 22. "Belsőterü kúta és szobrok a Belvárosban" c. Rajna György
előadása a Liszt F. téri Szabó Ervin Ifj. Könyvtárban 16 órakor.

KÖRNYEZETVÉDELMI CSOPORT

A Környezetvédelmi csoport 1988. évi terveiből:

- 1./ Február második felében ahkét a Margit-sziget ügyében
- 2./ A faöntözési plakát újrayomása - faöntözési akció
- 3./ Kertpályázat
- 4./ Megtárgyalásra és megvitatásra az alábbi témákat tervezzük:

- Népliget,
- Budai Vár,
- Budai hegyvidék beépítése,
- Városliget,
- Népliget

IFJUSÁGI CSOPORT

1988. január 11-én /hétfőn/ 16 órakor az Ifjúsági táborokról megbeszélést tart.

ISMÉTELTEN K É R J Ű K egyéni és jogi tagjainkat egyaránt,
hogy - aki eddig még nem tette meg - tagdíjhátralékukat
rendezzék !

C S O P O R T Ű L É S E K

PROMONTOR-TÉTÉNY munkacsoport	minden hónap 3. hétfőjén 17 órakor a XXII.ker.Nagytétényi út 35. Műv.Házban
SZOBOR csoport	minden héten hétfőn 16 órától
VÁROSÉPÍTÉSZETI Munkabizottság	minden hónap első szerdáján 16,30-tól
FOTÓS csoport	minden héten kedden 16 órától /I. 12-én 17 órától diavetítés/
KÖRNYEZETVÉDELMI csoport	minden hónap második szerdáján 16 órától
KÖZLEKEDÉSI csoport	minden hónap két utolsó szerdáján 17 órától + Külső programokat ld. a 6. oldalon !
UTCANÉV BIZOTTSÁG	minden hónap második keddjén 15,30-tól
DISZÜVEGES csoport	minden hónap harmadik csütörtökén 17 órától
PORTÁL csoport	minden hónap második csütörtökén /külső progra